

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Невичерпне джерело ідей

До 100-річчя з дня народження
Айзека Азімова

Бібліографічна довідка

Славутич 2020

Ця бібліографічна довідка підготовлена відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене відзначенню у 2020 році 100-річчя від дня народження Айзека Азімова – видатного американського письменника, професора біохімії Бостонського університету, популяризатора науки, одного з найвідоміших майстрів наукової фантастики.

Покажчик містить біографію, публікації про твори письменника, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків, позакласних заходів, сценаріїв, інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі:

Панова Л. І., Соловйова Л. О.,
Янченко О. О.

Відповідальна
за випуск:

Портная Н. В.

*«У нього чотири електричні машинки,
і він може друкувати відразу чотири
книги двома руками і двома ногами» –
Артур Кларк (жартома).*

Біографія

Азімов народився 2 січня 1920 року в містечку Петровичі Мстиславського повіту Могильовської області, Білорусь (з 1929 року Шумяцький район Смоленської області Росії) в єврейській родині. Його батьки, Хана-Рахіль Ісааківна Берман (1895-1973) та Юда Аронович Азімов (1896-1969), були мельниками за професією. Назвали його на честь покійного діда по матері, Ісака Бермана (1850-1901). Всупереч пізнім твердженням Айзека Азімова, ніби первісним сімейним прізвищем було «Озімов», всі родичі, які лишилися в СРСР носять прізвище «Азімов».

Як сам Азімов вказує в автобіографіях, його рідною і єдиною мовою в дитинстві був їдиш. В ранні роки він ріс на оповіданнях Шолом-Алейхема. У 1923 батьки виїхали до США, де оселилися в Брукліні, й через кілька років відкрили кондитерську крамницю.

У 5 років Айзек Азімов пішов в школу (він мав би піти в школу з 6 років, але мати виправила його день народження на 7 вересня 1919 року, щоб віддати його в школу на рік раніше). Після закінчення десятого класу в 1935 році, 15-річний Азімов вступив до «Seth Low Junior College», але через рік цей коледж закрився. Азімов вступив на хімічний факультет Колумбійського університету у Нью-Йорку, де отримав 1939 року ступінь бакалавра (B.S.), а 1941 року – магістра (M.Sc.) по хімії і вступив в аспірантуру. Однак у 1942 році він виїхав до Філадельфії, щоб працювати хіміком на Філадельфійському суднобудівному заводі. Разом з ним там же працював і інший письменник-фантаст Роберт Хайнлайн.

У лютому 1942 року, на День святого Валентина, Азімов зустрівся на «побаченні всліпу» з Гертрудою Блюгерман.

26 липня вони одружилися. Від цього шлюбу народився син Девід (1951) і дочка Робін Джоен (1955).

З жовтня 1945 по липень 1946 Азімов служив в армії. Потім повернувся в Нью-Йорк і продовжив освіту. 1948 року закінчив аспірантуру, отримав ступінь PhD, і вступив до постдокторату як біохімік. 1949 року він влаштувався викладачем на медичний факультет Бостонського університету, де в грудні 1951 року став асистентом, в 1955 році — асоційованим професором. У 1958 університет перестав виплачувати йому зарплатню, але формально залишив на колишній посаді. До цього моменту доходи Азімова як письменника вже перевищували його університетську платню. У 1979 році йому було присвоєно звання повного професора.

1970 року Азімов розлучився з дружиною і майже одразу став жити з Джанет Опал Джеппсон, з якою познайомився на банкеті 1 травня 1959 року (до цього вони зустрічалися в 1956 року, коли він дав їй автограф. Азімов взагалі не запам'ятав ту зустріч, а Джеппсон визнала його неприємною людиною). Розлучення вступило в силу 16 листопада 1973 року, а 30 листопада Азімов і Джеппсон одружилися. Від цього шлюбу не було дітей.

Помер 6 квітня 1992 року від серцевої і ниркової недостатностей на тлі СНІДу, яким заразився при операції на серці в 1983 році.

Творчість

Як у науково-фантастичних, так і в наукових і науково-популярних творах Азімова проявився просвітительський дух прихильника розуму і знання, глибоко заклопотаного майбутнім людства.

Найбільш відомими є його книги про роботів, у тому числі «Я, робот» (1950), трилогія «Сталеві печери» (1954), «Голе сонце» (1957) і «Роботи ранкової зорі» (1983).

Багато вчених, що вивчають перспективи створення штучного інтелекту, визнають вплив його творів. Короткі оповідання про роботів склали збірник «Завершений робот» (1982).

Серед інших науково-фантастичних творів Азімова виділяється «Трилогія про Заснування» (1964), що зображує занепад Галактичної Імперії. Романи, що продовжують цю трилогію, «Межа Заснування» та «Заснування і Земля», було опубліковано в 1982 та 1986 роках.

Блискучим зразком науково-популярної літератури є «Путівник в науку розумної людини» (1960), присвячений історії і популяризації природничих наук. В тому ж стилі написані книги «Неземні цивілізації» (1979), «Досліджуючи Землю і Космос» (1982) і «Всесвіт. Від Плоскої Землі до Квазару» (1966).

Азімов також є автором детективів.

Нагороди

Премія Небюла:

1972 – за роман «Навіть боги»

1976 – за роман «Двохсотлітня людина»

Джерело: [Вікіпедія](#)

Основні твори:

1949-1985 – «Детектив Елайджа Бейлі і робот Деніел Оливо»

1950 – «Я, Робот»

1950 – «Камінь у небі»

1951 – «Зірки як пил»

1951 – «Підстава»

1952 – «Космічні течії»

1955 – «Кінець Вічності»

1957 – «Оголене сонце»

1958 – «Лаккі Старр і кільця Сатурна»

1966 – «Фантастична подорож»

1972 – «Самі боги»

1976 – «Двохсотрічна людина»

Художні твори А. Азімова

Азимов А. Избранное / А. Азимов; пер. с англ. – М.: Политиздат, 1989. – 374 с.

Азимов А. В начале / А. Азимов; пер. с англ. В. Бабенко, Вл. Гакова; предисл. Вл. Гакова. – М.: Политиздат, 1989. – 374 с.

Азимов А. Валгалла: фантастический роман/ Айзек Азимов; пер. с англ. А. Новикова. – М.: ЭКСМО-Пресс, 1999. – 464 с. – (Серия «Стальная Крыса»).

Азимов А. Звёзды как пыль; Космические течения; Галька в небе: Романы. – Ростов-на-Дону: «Гермес», 1993. – 480 с. – (Библиотека фантастики).

Азимов А. Космический странник. Кольца Сатурна: Романы / А. Азимов. Космические пираты. Исследовательский отряд. Рассказы / М. Лейнстер. – К.: СП «Свенас», 1993. – 448 с. – (Авантюрная фантастика).

Азимов А. Междуцарствие. Установление / А. Азимов. – Кн. 1. – М.: СП «Старт», 1991. – 208 с.

Азимов А. Междуцарствие. Установление и империя / А. Азимов. – Кн. 2. – М.: СП «Старт», 1991. – 224 с.

Азимов А. Мечты роботов: Фантастические произведения; пер. с англ. – М., СПб.: Эксмо; Валери СПД, 2002. – 848 с. – (Шедевры фантастики).

Азимов А. Немезида: Фантастический роман / А. Азимов; пер. с англ. Ю. Соколова. – М., Л.: Эксмо, 2007. – 384 с. – (Фантастика & фэнтези: The Best of).

Азимов А. Основатели. Основатели и империя. Дублиеры: Романы / А. Азимов. – Ростов-на-Дону: «Гермес», 1992. – 544 с.: ил. – (Библиотека фантастики).

Азимов А. Рассказы / А. Азимов; пер. с англ. // Библиотека фантастики в 24-х томах / составл. и предисл. В. Скороденко – Т. 18(1) – М.: Радуга, 1989. – С. 291-525 с.

Азимов А. Роботы зари: Роман. – М.: ЭКСМО-ПРЕСС, 2001. – 480 с. – (серия «Стальная крыса»).

Азимов А. Роботы зари: Фантастический роман / А. Азимов; пер. с англ. И. Гуровой. – М., Л.: Эксмо, 2007. – 448 с. – (Фантастика & фэнтези: The Best of).

Азимов А. Сны роботов: Фантастические рассказы / А. Азимов Пер. с англ. – М., Л.: Эксмо, 2007. – 544с.

Азимов А. Счастливчик Старр и кольца Сатурна: Фантастические повести / А. Азимов; пер. с англ. Д. Арсеньева. – М., Л.: Эксмо, 2009. – 384 с. – (Фантастика & фэнтези: The Best of).

Азимов А. Фантастическое путешествие. Великолепный робот: Рассказы / А. Азимов. – Омск: «ЛОЭР»; Краснодар: Сов. Кубань, 1993. – 464 с.

Азимов А. Фонд: Трилогия / А. Азимов. – К.: «Хельг» Лтд, 1992. – 528 с.

Азимов А. Я в Марсопорте без Хильды: Рассказ / А. Азимов; пер. с англ. Е. Гаркави // Фата-Моргана 1: Сб-к зарубежной фантастики. – Нижний Новгород: Издательство «Флокс», 1991. – С. 41-52.

Азімов А. Друга фундація: Роман / Айзек Азімов; пер. з англ. Романа Ключка. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. – 224 с.

Азімов А. Кінець Вічності: Вибрані твори / А. Азімов; пер. з англ. – К.: Дніпро, 1990. – 767 с. – (Фантастика. Пригоди. Детектив).

Про життя і творчість

Гаков Вл. Азимов знакомый и неведомый / Вл. Гаков. // А. Азимов В начале; пер. с англ. В. Бабенко, Вл. Гакова; предисл. Вл. Гакова – М.: Политиздат, 1989. – С. 5-25.

Гопман В. Азимов Айзек / В. Гопман // Писатели США: Краткие творческие биографии / сост. и общ. Редакция Я. Засурского, Г. Злобина, Ю. Ковалева. – М.: Радуга, 1990. – С. 11-13.

Морозов Ю. Занимательная мифология: Айзек Азимов. / Ю. Морозов // Наука и жизнь. – 2004 – № 3. – С. 100.

Петров В. Повелитель роботов: Айзек Азимов / В. Петров // Тайны XX века. – 2020. № 11. – С. 8-9.

Рокаш О. Азімов Айзек / О. Рокаш // Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2005. – С. 16-18.

Розробки уроків та сценарії

Вихрист Н. С. Політ у прийдешнє: Урок-космічна мандрівка за твором Айзека Азімова «Фах» / Н. С. Вихрист // Зарубіжна література. – 2004. – № 10. – С. 38-39.

Волохова Л. П. Літературні вікторини: Айзек Азімов «Фах». 7 клас // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 15-16. – С. 20 // 2010. – № 3-14. – С. 43-44.

Горбатенко О. С. Синтез літературознавства й людинознавства: Система уроків за методикою проблемного

навчання за оповіданням А. Азімова «Фах» // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2005. – № 2. – С. 39-43.

Клименко Т. А. Цикл уроків за вивченням науково-фантастичного твору А. Азімова «Фах» у 7-му класі / Т. А. Клименко // Зарубіжна література. – 2007. – № 15-16. – С. 51-57.

Коверга Л. І. Застосування фантастичного елемента в розкритті проблеми майбутнього освіти: Система уроків за оповіданням А. Азімова «Фах» / Л. І. Коверга // Всесвітня література. – 2002. – № 3. – С. 15-17.

Конєва Т. М. Майбутнє – за людиною з душею: Урок компаративного аналізу за оповіданням «Усмішка» Рея Бредбері та «Фах» Айзека Азімова / Т. М. Конєва // Всесвітня література в середніх навч. закладах. – 2004. – № 10. – С. 34-36.

Тіхомірова О. А. А. Азімов «Фах»: Погляд письменника на освіту майбутнього: Урок зарубіжної літератури в 7 класі // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2005. – № 17. – С. 4-5.

Інтернет-ресурси

Азімов Айзек [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енцикл. – Електр. дані. – Режим доступу:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B9%D0%B7%D0%B5%D0%BA_%D0%90%D0%B7%D1%96%D0%BC%D0%BE%D0%B2. – Назва з екрану. – Дата останньої правки 28.10.2019. –

(Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек – біографія коротко [Електронний ресурс] // dovidka.biz.ua: Довідник цікавих фактів та корисних знань. – Електр. дані – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/ayzek-azimov-biografiya-skorocheno/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек – біографія, книжки українською мовою по жанрах [Електронний ресурс] // Javalibre. – Електр. дані – Режим доступу: <https://javalibre.com.ua/java-book/author/bio/43>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек – біографія [Електронний ресурс] // Український Центр. – Електр. дані – Режим доступу: <http://www.ukrcenter.com/%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/19169/%D0%90%D0%B9%D0%B7%D0%B5%D0%BA-%D0%90%D0%B7%D1%96%D0%BC%D0%BE%D0%B2/%D0%91%D1%96%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек – біографія [Електронний ресурс] // УкрЛіб: Бібліотека Української літератури. – Електр. дані – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4560>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек [Електронний ресурс] // 24 СМІ. – Електр. дані – Режим доступу: <https://24smi.org/celebrity/4722-ajzek-azimov.html>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек – біографія, произведения [Електронний ресурс] // Лабораторія фантастики. – Електр. дані – Режим доступу: <https://fantlab.ru/autor6>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек – біографія, произведения [Електронний ресурс] // Лайвлиб. – Електр. дані – Режим доступу: <https://www.livelib.ru/author/11804-ajzek-azimov>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Гени и злодеи. Айзек Азимов. Жизнь ради будущего [Електронний ресурс] // Ютуб. – Електр. дані – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=R3GVqfSa_gM. – Назва з екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек – біографія [Електронний ресурс] // Ютуб. –
Електр. дані – Режим доступу:
[https://www.youtube.com/watch?v=8KLgkzNJeE.](https://www.youtube.com/watch?v=8KLgkzNJeE) – Назва з
екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Азімов Айзек – біографія [Електронний ресурс] // Ютуб. –
Електр. дані – Режим доступу:
[https://www.youtube.com/watch?v=8KLgkzNJeE.](https://www.youtube.com/watch?v=8KLgkzNJeE) – Назва з
екрану. – (Дата звернення 03.01.2020).

Зміст

Біографія А. Азімова.....	3
Твори.....	6
Про життя і творчість.....	8
Розробки уроків та сценарії.....	8
Інтернет-ресурси.....	9